

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-117 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 08-41/551-204
Karar Tarihi : 27.6.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : Kerem TOMUR, Sinan BOZKUŞ, Hale SAĞLAM

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - Akbank A.Ş.

D. TARAFLAR

20 : - Akbank A.Ş.
Sabancı Center 34330 4. Levent/İstanbul
- Citibank A.Ş.
Büyükdere Caddesi No:100 Esentepe Şişli/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Akbank A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında 12.5.2008 tarihinde imzalanan "Citi-Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

30 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 28.5.2008 tarih, 3296 sayı ile giren ve 18.6.2008 tarih ve 3811 sayılı yazı ile eksiklikleri tamamlanan başvuru üzerine düzenlenen 20.6.2008 tarih, 2008-4-117/MM-08-KT sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 19.6.2008 tarih, REK.0.08.00.00-130/162 sayılı Başkanlık önergesi ile 08-41 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

- Akbank ve Citibank arasında akdedilen "Citi-Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi"nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle, bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
- Anılan Sözleşme'nin, rakip teşebbüsler arasında akdedilmesi nedeniyle, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı,
40 - 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen şartları taşıdığı göz önüne alınarak, bildirim konusu Sözleşme'ye, anılan kanun maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihi olan 12.5.2008 tarihinden itibaren muafiyet tanınması gerektiği görüşlerine yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

50 Bildirimin konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı “çok markalı kredi kartları ihracı pazarı” (issuing) ve “üye işyeri edinme pazarı” (acquiring) olarak belirlenmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar “Türkiye Cumhuriyeti sınırları” olarak tespit edilmiştir.

H.2. Bildirime Konu Sözleşme

60 Bildirime konu “Citi-Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi” (Sözleşme), Citibank tarafından ihraç edilen Citi Axess kredi kartlarının, kuralları ve işleyişi Akbank tarafından belirlenen Axess Kredi Kartı uygulamalarının altyapısından yararlanılarak Axess üye işyerlerinde kullanılabilmesi ve bu kullanım esnasında tarafların hak ve yükümlülükleri ile “Axess” markasının Citibank tarafından kullanımının esaslarının belirlenmesine ilişkin şartları düzenlemektedir.

70 Sözleşme esas olarak Citibank’ın Citi Axess kredi kartı çıkarabilmesi ve bu kartın Akbank ve Citibank’ın üye işyeri ağı dâhilindeki işyerlerinde kullanılabilmesini sağlamaktadır. Sözleşme ile Akbank, Citibank’a Axess kredi kartı uygulaması ile sınırlı olarak Marka üzerinde inhisari olmayan ve devredilemeyen bir marka kullanım lisansı (hakkı) sağlamaktadır. Sözleşme kapsamında olan Axess ürünleri; Visa ve Mastercard markaları altında Klasik, Gold ve Platinum kartları olup Akbank’ın Axess adı altında çıkardığı ve çıkaracağı diğer ürünler Sözleşme’nin konusu kapsamında değildir. Akbank Wings de Axess ağına dahil olmaması sebebiyle bu Sözleşme kapsamında değildir. Sözleşmenin süresi düzenleme tarihinden itibaren 3 yıl olarak belirlenmiştir ancak taraflar Sözleşme’nin bitiminden 3 (üç) ay öncesinden noter vasıtası ile yazılı olarak Sözleşme’nin sona erdiğini karşı tarafa bildirmezse, Sözleşme aynı şartlarla 1 (bir) yıl daha kendiliğinden yenilenmiş sayılacak ve bu hüküm izleyen yıllar için de geçerli olacaktır. Dolayısıyla Sözleşme belirsiz süreli sözleşme şeklinde düzenlenmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. Sözleşme Hükümlerinin İncelenmesi

Bildirime konu Sözleşme’nin 4054 sayılı Kanun kapsamında özellik arz eden maddeleri şu şekildedir:

80 Sözleşme’nin “Kapsam” başlıklı 5.3. maddesinde “5.3.1. (.....TİCARİ SIR.....)” hükümleri yer almaktadır.

Sözleşme’nin 5.3.3. maddesine göre, (.....TİCARİ SIR.....)

Sözleşme’nin 5.4.1. maddesine göre (.....TİCARİ SIR.....)

Sözleşme'nin 5.4.6. maddesine göre (.....TİCARİ SIR.....)

90

Sözleşme'nin 5.5. maddesine göre (.....TİCARİ SIR.....)

Sözleşme'nin 5.6. maddesinde (.....TİCARİ SIR.....)

Sözleşme'nin 5.7 maddesinde (.....TİCARİ SIR.....)

100

Sözleşme'nin uygulama ve İşleyiş kurallarını açıklayan Ek-1'de ise aşağıdaki hükümler bulunmaktadır:

3.5. maddeye göre üye işyerini sahibi Akbank olup bunların yönetimi de Akbank tarafından gerçekleştirilecektir. Citibank, Citi Axess kredi kartları için üye işyerlerinde gerek münferiden gerekse de marka bazında ya da sektörel olarak herhangi bir kampanya düzenleyemeyecek ve Citibank, Citi Axess kredi kartları için herhangi bir üye işyeri edinimi gerçekleştiremeyecektir.

110 6. maddeye göre, Citi Axess kredi kartının ekstre kesim tarihi ile son ödeme tarihi arasındaki gün sayısı en fazla Axess kredi kartı ekstre kesim tarihi ile son ödeme tarihi arasındaki gün sayısının 2 (iki) gün altında veya üstünde olabilir.

H.3.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

Sözleşme'nin tarafları, bankacılık hizmetleri ve inceleme konusu bakımından ilgili ürün pazarı olarak belirlenen kredi kartları pazarında birbirlerine rakip durumdadırlar. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar...hukuka aykırı ve yasaktır.*" hükmünü haizdir. Dolayısıyla aynı piyasada faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan iki teşebbüsün bir kredi kartı programını paylaşmak üzere akdettikleri bir sözleşme rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olup, 4. maddeye tabidir.

120

Diğer taraftan, Sözleşmenin reklam ve tanıtım faaliyetlerini düzenleyen ve Citibank'ın Akbank'ın onayı olmaksızın kamuya yönelik tanıtım yapamayacağını öngören 5.5. maddesi, Ek-1'de yer alan ve Citibank'ın Citi Axess kredi kartları için üye işyeri edinimi gerçekleştiremeyeceğini düzenleyen 3.5. maddesi ve Citibank'ın ekstre tarihlerini sınırlayan 6. maddesi rekabeti kısıtlayıcı niteliktedir. Yukarıda yer verilen bilgiler

çerçevesinde, teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğinde olan Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

130 **H.3.3. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi**

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmaları kapsamakla birlikte, rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalara uygulanamamaktadır. Tebliğ'de, rakip teşebbüsler, aynı ürün pazarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılar olarak tanımlanmıştır.

Akbank ve Citibank kredi kartları ihraç etmekte ve işyerleri ile anlaşmaları bulunmaktadır. Dolayısıyla Sözleşme'ye taraf teşebbüsler ilgili pazarlarda rakiptirler. Bu hususlar dikkate alındığında, 2002/2 sayılı Tebliğ'in incelemeye konu Sözleşme'ye uygulanma kabiliyetini haiz olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

140 **H.3.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi**

Menfi tespit alamayan ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten de yararlanmadığı tespit edilen Sözleşme'ye, bireysel muafiyet tanınabilmesi için Kanun'un 5. maddesinde öngörülen iki olumlu iki olumsuz koşulu birlikte sağlaması gerekmektedir:

H.3.4.1. Malların Üretim veya Dağıtımını ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

150 Teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının kanun'un 4. madde hükümlerinden muaf tutulması için aranan ilk olumlu şart ekonomik açıdan bir değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir. Hangi hallerin ekonomik yarar sağladığının somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Birlikte, genel olarak üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi hallerin varlığı halinde ekonomik yararın sağlandığı kabul edilmektedir.

160 Çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, "Citi Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi" sonucunda kapalı ağ olarak faaliyet gösteren Axess üye işyeri ağı Citibank ile birleşmiştir. Bu yolla Citibank mevcut üye işyeri ağını büyütmeye gerek kalmaksızın mevcut ağda ihraç ettiği kartları kullandırma imkânına sahip olacaktır. Citibank böylece yeni üye işyeri anlaşmaları yapmasa dahi, mevcut üye işyeri ağından faydalanacak ve güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasındaki pazar payını artırma imkanına kavuşacaktır. Diğer yandan, sözleşmeye taraf bankaların program kullanımına yönelik söz konusu Sözleşme dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacına da hizmet etmektedir. Citibank altyapı yatırımlarını artırmak yerine Axess'in mevcut geniş ağından faydalanabilecek; yeni POS maliyeti üstlenmeyecek; mevcut ağa isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet gösterecektir. Böylece Citibank müşterileri açısından bankacılık hizmetlerinin önemli parçalarından biri olan kredi kartları pazarında hizmet alımında iyileşme sağlanması söz konusu olacaktır.

H.3.4.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

4. madde anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen malların dağıtımı veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması gerekmektedir. Kanun'da tüketicinin ekonomik gelişmeden yarar sağlaması gerektiği belirtilmekle birlikte, yararlanmanın ölçüsü ve kapsamı hususunda herhangi bir ifade yer almamaktadır. Tüketicinin yarar sağlaması açısından beklenen genellikle fiyatlar seviyesindeki düşüş olmakla birlikte, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar da tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

180 İnceleme konusu dikkate alındığında, tüketici yararı açısından ilk bakılması gereken Citibank müşterilerinin durumunda meydana gelebilecek olası değişimlerdir. Bu bağlamda incelemeye konu anlaşma vasıtasıyla kredi kartları pazarında hâlihazırdaki Citibank kredi kartı hamillerinin de çok markalı kredi kartı hizmetinin sağladığı avantajlardan yararlanması yoluyla; tüketicilerin güvenli hizmet almaları ve yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan Axess Kart'ın sağladığı ödül/puan uygulamasından faydalanmaları sağlanmış olmaktadır. Bu açıdan, Citibank müşterilerinin Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dâhil olarak alışveriş yapma imkanına sahip olmaları tüketici yararı açısından en dikkate değer husustur. Diğer taraftan, kredi kartı pazarı çift taraflı pazar 190 özelliğindedir ve bu pazarlarda bir arz edici tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki farklı talep söz konusudur. Bunlardan ilki kart kullanıcının talebi, ikincisi ise üye işyerinin talebidir. Kart kullanıcıları bakımından kredi kartı ne kadar çok üye işyerine sahipse karta olan talep o oranda artmaktadır. Aynı şekilde bir kredi kartı ne kadar çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa, üye işyerlerinin o kredi kartının POS'unu yerleştirmek konusundaki saikleri artacaktır. Kart kullanıcıları ve üye işyerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, tüketici boyutundaki bir fayda artışının diğer bir tüketici grubu olan üye işyerine yansması söz konusudur. Dolayısıyla birleşme ile gelen pazar payı artışıyla daha fazla tüketicinin fayda görmesi muafiyetin ilgili şartının karşılanması açısından önemlidir.

H.3.4.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

200 Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyet bildirimine konu anlaşma ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmamalı, bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamalıdır.

Kredi kartlarının alışveriş işlem cirolarına göre hesaplanan pazar payları bakımından 2007 yılı itibarıyla Akbank'ın %(...); Citibank'ın ise %(...) pazar payı olduğu görülmektedir. Buna göre bildirim konu işlem taraflarının toplam pazar payları %(...) olacağından, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı kanaatine ulaşılmıştır. Dahası işbirliği sözleşmesinin tarafı olan Akbank ve Citibank, kredi kartları pazarında pazar lideri konumunda bulunan diğer bankalara karşı, bu Sözleşme vasıtasıyla daha güçlü birer 210 rakip konumuna geçebilecekleri için anılan Sözleşme'nin kredi kartları pazarındaki rekabete katkısı da olacaktır. Bu bilgiler çerçevesinde, muafiyetin bu koşulunun sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

H.3.4.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu son koşula aykırılık izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanmaması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin

dahi bulunmaması halinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler.

220 “Citi Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi” ile amaçlanan teşebbüslerin üye işyeri ve kart kullanıcılarının sayısını artırmak ve bu yolla rakipler ile daha etkin rekabet edebilmektedir. Anılan Sözleşme’de rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlayıcı herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Bu çerçevede, bildirim konu anlaşma ile getirilen kısıtlamanın ortaya çıkan yararlarla kıyaslandığında, rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlamadığı kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

230 1. Akbank A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında 12.5.2008 tarihinde imzalanan “Citi-Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi”ne, çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

2. Taraflarının ilgili ürün pazarında rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, Sözleşme’nin, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,

3. 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle, söz konusu Sözleşme’ye imza tarihi olan 12.5.2008 tarihinden itibaren bireysel muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.